

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries
and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

<http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-
ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

DISSERTATIO ACADEMICA 8.
DE
JVRE AVGVSTISSIMÆ
ET AVGVSTÆ DOMVS
BRVNSVICENSIS

IN COMITATVM PEINENSEM

PRÆSIDE

JO. WILHELMO GOEBEL

J.V.D. EJVSDEMQUE IN REGIO-DVCALI
JVLIA P. P. O.

PVBLICE ERVDITORVM DISQVISITIONI
SVBMITTET

A. ET R.

IOHANNES FRIDERICVS LAMPE
BRVNSVICENSIS.

AD DIEM MARTII MDCCXX.

HELMSTADII,

TYPIS HERMANNI DANIELIS HAMMII,
ACAD. TYPOGR.

v. CIVIII. 2. 8.

CAPVT I.
DE COMITATV ET COMITIBVS
PEINENSIBVS.

§. I.

Germania in varios olim pagos
id est tractus, (a) quorum
alii maiores, alii minores
erant, distinguebatur. Varii eo-
rum compilarunt catalogos, (b) qui
A 2 tamen

(a) *Marculfus formul. lib. 1. c. 8. p. 380. apud Baluzium. Bignonius ad c. 28. formul. Marculfi p. 916. apud Baluzium. Lindenbrogus, Spelmannus & du - Cange in gloss. in vocabul. pagus. Meib. sub initium tract. de pagis veteris Saxonia Lehmanni chron. Spirense. p. 72.*

(b) *Marquard. Freherus in origin. palat. c. 5. p. 57. seq. Meibom. 1. 3. Rer. Germ. p. 96. seq. Paulini Syntagm. Rer. Germ. p. 2. p. 574. seq. Vid. Autor. vita Meinweri & Scriptores R. Brunsvic. passim: Winkelmanni notitia Histor. Po- litica veteris Westph. lib. 2. p. 256. seq.*

tamen nec sufficientes, (c) nec sa-
accurati sunt.

§. II.

Dioecesis Hildesienfis non pa-
cos etiam complexa est pagos. S
in præcepto Ludovici Pii de finib
Dioeceseos Hildesienfis pagi Fle
gi (d) mentio injicitur. Hic pag
in diplomate Henrici Sancti de ann
1013. Flenti; in diplomate Gandesie
fi de anno 1021. Flenithigawi; &
Tangmaro, qui vitam St. Berwar
conscripsit, Flenechi vocatur, atqu
varias involvebat partes sive pago
minores, qui & Marcæ dicebantur

(c) Eccardi diff. de imaginib.
Carol. M. & Carolom. p. 3.

(d) Meibom. tom. 3. Rev. G
man. p. 100.

ut Gandershemigau, Fritenigau Fri-
thenigawi five Fredengau.

§. III.

Pagus Ainbergau, Ambriga,
Ammere, Ammergau, (e) Comita-
tum Wintzenburg & hodie notam
Præfecturam Bilderlah five Wolden-
stein, ut & pagos Leriga, Flotwit-
ta, aliosque continebat. Suberat
maximam partem Comitibus Bo-
meneburgicis, ex quibus Ot-
to Dux ad Wiseram originem
traxit. In diplomate, quo Otto II.
Abbatissæ Gandesiensi locum Pate-

A 3

le-

(e) Meibom. l. c. p. 97.

leche in donum confert, pagi Ambargæ mentioni jicitur. (f) In literis donationis Henrici, quibus Ecclesia Gandersheimensi anno 1009. Strum Dalheim (g) donavit, dicitur illud in pago Ambarga, in Comitatu Wichmanni Comitis, situm esse. In diplomate, quo Henricus II. Episcopus Hildesheimensis speciale jus, in ripa Elbæ castellum Mundburg ædificandi, concessit, Astvala* vocatur. (h) In diplomate de anno 1021, in quo Henricus II. Monasterio Gandersheim

(f) *Bodonis Syntagma.* apud Leibnit. t. 3. *Rer. Brunsv.* p. 715, | *III. Rer. Germ.* p. 102.

(g) *Henric. Bodonis Syntagma.* | (h) *Scatenii Annal. Paderb.*
de Eccles. Gandersh. apud Leib- | *V. p. 403. vid. & Meibom.*
 nit. t. 3. *Rer. Brunsv.* p. 717. | *G. p. 102. & Paulini Syntagma*
 * *Hastvalus Meibom. tom.* | *Germ. p. 374.*

si pagos nonnullos dono dedit, pagus Ambergau in Comitatu Ottonis esse dicitur. Quanquam deinde, extinctis Comitibus Bomeneburgicis, pars ejus in Comitum Wolden-
burgensium & Woldensteinensium potestatem pervenerit: Monasterio tamen Gandesienfi directum in illa competiit dominium. Quæ Comitum erant Episcopatui deinceps cedere Hildesienfi, & quidem invito Monasterio Gandesienfi, cum Otto Brunsvicensis Hildesiensium XXXI. Episcopus partem ejus adipisceretur quartam: Sed postea & Monasterium alienationi huic subscripsit. In diplomate, hanc rem concernente, sequen-

quentia reperiuntur. Hoc anno (12
 Idibus Martii Johannes Comes Woldenburg
 fis oppidum in Bockenem cum Comitiam (et
 parte pagi) Ambergau, quæ progenitores su
 Ecclesia Gandersheimensi habuerunt, Mech
 di Abbatissæ libere resignarunt, Mechtildis
 go statim VI. Id. Martii ad requisitionem H
 rici Episcopi, cum consensu Collegii sui dict
 oppidum & Comitiam cum proprietate sin
 lisque juribus & Advocatia, nec non attiner
 & appenditiis suis quibuscunque, translati
 perpetuo valitura, libere in Ecclesiam Hildesi
 sem transtulit, recepta tamen digna & fructu
 sa super hac donatione recompensa. Ex vet
 sto Hildesienfium libro Salico, n
 compensam istam triginta triu
 mansorum, Ecclesiæ Gandersh
 mensi in perpetuum concessoru
 proprietatem & dominium, comp
 xam esse, compertum habemus. N
 hilominus Duces Brunsvicenses j
 fuu

suum in pago Ammergau saluum habebant; præsertim cum linea Göttingensis, & ex ea adhuc ultimus Otto Cocles, semper in ejus manserit possessione analogica.

§. IV.

In pago jam Hastvala Comitatum Peinensem, ubi Imperatorum postea jussu Mallus criminalis, æque ac Sarstetæ existit, situm fuisse, non absque ratione opinor. Etenim ex veterum monumentis, pagum hunc quicquid Leinam, Alleram & Ockeram interjacet, potissimum comprehendisse, liquet. Partem ejus & Peinensem Comitatum constituere, Territoriorum Brunsvicensium, Dioeceseos-

que Hildesienſis mappam inſpectiſ
riſ conſtabit.

§. V.

In veteribus, reſ potiffimu
Brunſvicenſes & Hildesienſes ſp
ſtantibus, chartis Comiteſ Pe
nenſes memorari, haſtenus non po
cepi; licet variorum ibi alias Com
tum injiciatur mentio. Niſi dixer
per aliquod mediſ ævi ſpatium Co
mitibus non ex Territorio, qu
moderabantur, nomen inditum; ſ
eos nomine ſaltem proprio veniſ
atque ſic Peinenſes ſub tali aliquo
titare vocabulo. Omnia cæteroqu
hic eſſe obſcura, nemo inficias il

§. VI.

Comiteſ Peinenſes Wolffenb

telsenem & Lichtenbergensem tractum, Saxoniorum Imperatorum jussu, olim administrasse, atque illa sparta per Saxoniae Marchiones, Brunsvigæ degentes, exutos, ita ut ex tanta fortuna nil fere ipsis, quam avita arx ac regio Peinensis reliqua manserit, Leznerus opinatur. Nihilominus nomen & titulum Wolffenbuttelensem semper retinuisse, prout Burcardus & filius ejus Guncelinus testatum reddunt, æque se Wolffenbuttelenses, ac Comites Peinenses vocando. Ericum Comitem prælio, quo Henricus Auceps anno 933. Hungaros ad Merseburgum domuit, & primo Magdeburgi, ut
B 2 ajunt,

ajunt, celebrato torneamento ad
fuisse, Leznerus, (i) & Hamelmar
nus (k) asserunt; sed cum nihil ejus
modi a Scriptoribus, propius ad ista
tempora accedentibus, memori
prodatur, in fabularum numero
merito habetur. Spectant huc co
lebris Paderbornensium Annalium
Scriptoris sequentia (l) *Quos etiam
Comites, Nobiles, per licentiam veterum
statu introducant, nulla mentio apud
scriptores horum temporum.* Hastilu
dio Magdeburgico Ericum Rixne
liber, figmentis refertissimus, adscri
bit; (m) unde fabulam habent recentiores.

(i) L. 3. c. 15. *chronic. Hil-* | p. 693.
desiens. | (l) lib. 3. p. 269.
(k) De familiis emortuis | (m) fol. 24.

§. VII.

Tenebræ itaque sunt, quæ de Peinensibus traduntur Comitibus, ad tempora Henrici Leonis usque. Conjici quidem posset, cum in Peinensium stirpe tam frequens nomen Ludolphi fuerit, Ludolphum, cujus in diplomate Henrici II. de officii Lehde donatione mentio fit, ad Peinenses spectasse: Verum in Comitum Woldenburgensium stirpe non æque pauciores, hoc nomine utentes, fuere. Nec fortassis majori veritatis gaudet specie, Thidericum (n) Palatinum & filium ejus Sirum, quos in pago Hastvala Comitatum habuisse,

B 3

fe,

(n) *Chronic. Steterburg. ad annum 1166.*

se, diploma, quo Berwardo Hil
fensium Præfuli castrum Mundbu
(Mummelburg) in Alleræ ripa mu
endi facultas conceditur, tradit, a
Wichmannum, cujus in diploma
quo monasterio Gandesienfi castru
Dahlem donatur, mentio injicit
e Peinensium numero fuisse.

§. VIII.

Ludolpho Seniori Peinensiu
Comiti Dynastiam Melicon (My
con) (o) quam plane se ignorare dic
Leznerus, anno 1169. Henricus Le
contulisse dicitur. Ludolphus j
nior ab Henrico Leone ad Imperat
rem sese transtulerat, illiusque pro
pt

(o) *Helmoldi chronic. Slavor. c. 87. apud Leib. tom. 2, p. 612.*

pterea in se concitaverat iram, quæ in amissionem Comitatus redundavit. (p) Postea vero castro Lichtenbergico, & quæ eo spectant, multato, reddito Comitatu, in gratiam receptus est.

§. IX.

Ludovicus junior Burcardum, Luitgardem, Henrici Senioris Comitis Woldenburgenfis filiam matrimonio sibi deinde jungentem, proge-

(p) *Ipso tempore castrum Ludolphi de Peina, qui Avunculi sui (Ludolphi Advocati, Brunsvic. Dynastæ Guelpherbyt.) exempla devia secutus, altera die capitur. Chronic. Steterburgens. apud Leibnit. t. 1. p. 865. Peinenses Comites ejusdem cum Guelpherb. stirpis esse, ex insignium quoque, quæ in Curia Hildesienfi & fenestris* | *oenopolii Capituli majoris Hildesienfis visuntur, similitudine conjicitur. Meibom. in not. ad Hist. de Henrico Leone tom. 1. Rer. Germ. p. 446. Nec infrequens est Scriptoribus mediævi, Agnatos Avunculorum nomine compellare. Alberici chronic. apud Leibnit. in access. Historic. p. 321. Du frêne glossarium in vocab. Avunculum.*

genuit. Nati sunt Burcardo, Ludolphus Saltator, qui ex Mechtilde Dorstadani Dynastæ filia nullam reliquit sobolem; Bernhardus, qui in eadem prolis expers denatus est; Guncelinus improlis quoque (q) latrociniis & deprædationibus vicinis (r) æque, ac iter faciendis molestus, Albertum Brunsvicensem, coram quo læsi graviter conquesti sunt, in se excitavit, qui, juncto sibi Episcopo Hildesien- si Johanne, ut in ordinem redigeret, præ-

(q) Bunting eum Ludolphum vocat, & Meibomius in notis ad Historiam Henrici Leonis minus recte, Bernhardum familiam clausisse, statuere videtur.

(r) Ad Gunzelinum, quæ in chron. Steterburgenfi ad ann. 1279. habentur, spectare videtur. Eodem die Advocatus Peina cum suis cooperatori- bus magnam rapinam de omnibus villis nobis (Steterburgensibus) & jacentibusque attulit.

prædatorem, castrum Peinense anno 1260. obsidione cinxit. Et cum jam Guncelino omnia in dies arctiora fierent, Episcopo Johanni in colloquio, Alberto suffragante, instituto, Comitatum obtulit, ea lege, ut Brunsvicensium Duci obsidii solutionem suaderet, sumtus in alimenta ad obitum usq; necessaria præstaret, æsq; alienum, quod contractum erat, exsolveret. (s) Præsul, de tam opima spe admodum lætus, ex colloquio redux,

(s) Johannes in acquisitionem castri Peinensis mille & decem talenta Hildesheimensium denariorum impendisse, dicitur *Chronic. Hildes.* apud *Leibnit. tom. 1. p. 753.* Successor quoque ejus Otto Dynastæ Poppenburgico, qui nescio quid sibi vindicabat, satisfecisse fertur. Huc spectare videntur, quæ in *chron. Hildes. l. c. p. 755.* reperiuntur. Otto Brunsvic. Episcopus feudum etiam castri & Comitæ Peine a Comite Widenkindo de Poppenborch, qui libere in manus ejus resignavit, acquisivit.

dux, callidis artibus, pietatis spec
 incrustatis, Albertum, ut ab obsidio
 ne discederet, inducere scivit: Vo
 rum Dux, fraude Præfulis detecta, a
 urbem, nova claudendam obsidionem
 redire voluit. Intra istud autem
 tempus, quo illa parabantur arma
 Joannes vitam posuit. Et ut Canonici
 Hildesienfes Alberti animum plac
 rent, fratrem ejus Ottonem admo
 dum juvenem (t) Ecclesiæ Hildesien
 sis Sub-Diaconum in Episc. postulari
 constituerunt; sub illo pacto, ut Pe
 nensis Comitatus penes Ecclesiam
 hildesiensem maneret. Dux fratri Ep
 sco

(t) Decimum tertium ætatis | tur, decimum nonum vero cu
 annum agebat, cum postulare- | ab Urbano IV. confirmaretur

scopatum non inuidebat, illi tamen eum Comitatus Peinensis amissione redimere, valde iniquum putabat. Tandem ita pacti sunt, ut vivo Otone Episcopo Comitatus in partibus Hildesiensis Dioeceseos esset, post mortem vero ejus ad Brunsvicenses rediret. (u) Notari merentur, quæ hanc in rem Bothonis chronicon picturatum (x) ad annum MCCLX. habet: *De Hertoghe Albrecht de grote, unde Bischopp Johannes to Hildesem de beleyden Peyne. Do kemen de Greven van Peyne, unde geven de Gre-*

C 2

ve-

(u) Cranzii *Metropolis* l. 8. c. 15. p. 246. & *Saxonia* l. 8. c. 28. fol. 186. *Lezneri chronicon. Hildesiens.* lib. 3. c. 4. *Buntingii chronicon. Brunsv.* p. 220. *Chronicon. Hildes.* apud Leib-
 nit. T. 2. p. 796. *Chronicon. Hildes.* apud Paulini p. 96.
 (x) apud Leibnit. tom. 3. *Rer.* Brunsv. p. 366.

veschopp to Peyne deme Bischopp to H
 dessem do dem stichte, so dat de Bischo
 den Hertoghen mit guden Worten a
 sprack. Do de Hertoghe van Pey
 wedder getogen was, do wart om to w
 ten, dat de Greven van Peyne de Gr
 veschopp deme Bischoppe gheven ha
 den, do wart he quad unde samen
 volck wedder tohope unde wolde weda
 vor Peyne teyn. In dem so starff B
 schopp Johannes, do bedachten de sticht
 noten dusse behendicheyt, unde Kor
 Hertoghen Albrechtes broder to eine
 Bischopp gebeten Otto. Do sede He
 toghe Albrecht des were he wol to fr
 de, dat syn broder ein Bischopp wor
 sunder Peyne dat scholde syn wesen.

ka

*kam syn broder Bischopp Otto unde bat dat
 he öm Peyne to dem stichte leyte dewile
 dat he eyn Bischopp to Hildesssem were,
 dar gaff öm Hertoghe Albrecht dat ja
 vvort dar to, synen broder Bischopp
 Otten to Hildesssem. Over Bischopp
 Otto levede lengk vvan syn broder Her-
 toghe Albrecht. Da de Bischopp starff
 do leyt he de Greveschopp to Peyne by
 dem stichte by unfer leven Fruvven.*

§. X.

Inter Albertum & Johannem
 Episcopum hostilia antea tractata,
 ex sequentibus induciarum tabulis
 patefcere videtur.

Dei gratia Albertus Dux de Brunsvic omni-
 bus ad quos hæc litera pervenerit salutem, &
 sinceræ voluntatis affectum. Præsentibus reco-

gnoscamus & publice protestamur, quod
sentibus venerabili Patre ac Domino W.
berstadiensis Ecclesiæ Episcopo, & nobili Pr
pe Joanni Marchione de Brandenburg Avu
lo nostro & aliis multis viris Nobilibus &
neftis de parte venerabilis Episcopi Johann
nostra fideliter & firmiter est dictum, quod
ftri & nos dicto Domino Episcopo & suis a
liaribus, donec in octavam pentecostes n
venturam, securitatem personarum & re
servabimus bona fide. Quod si aliquo
ignorantibus nobis eidem Episcopo & suis
dio tempore aliqua per nostros irrogaretur
juria vel læsura, dicto Domino Episcopo
satisfaciamus in amicitia vel in jure.

Huic vero securitati Dominus Borchardus
Wulfferbuttle, Dominus Johannes de Ech
& Dominus Egebertus de Luttera sunt in
Actum Brunsvic. in clauistro St. Ægidii a
Domini M.CC.L.VIII.

§. XI.

Et videtur Johannes ante ann
1260. aliquam, potiundi Comitatu i
a

aluisse spem, atque cum Wolffenbut-
tensibus perversa de dividendo
Comitatu agitasse consilia. Diploma
enim subjunctum illud docet. Vni-
versis fidelibus ad quos hæc litera pervenerit.
Burchardus dictus de Wolffebuttle & filii sui
Burchardus Ecbertus & Hermannus (y) salu-
tem & sinceram in Domino caritatem ad decla-
randam veritatis sententiam recognoscimus te-
stimonio hujus scripti, quod nos cum heredibus
nostris iustis medietatem castri & medietatem
civitatis in Peyna & Comiciam a Domino nostro
Joanne Reverendo Episcopo Hildesienfi & ab Ec-
clesia Hildesem jure recepimus feodali, five ven-
dere five dimittere voluerimus, alii vendere, five
dimittere non potuerimus, quam Domino no-
stro Johanni Episcopo Hildes. & Eccles. Hildens-
heim vel suo & successori. Veruntamen si præ-
dictus noster Johannes Episcopus & Ecclesia
Hildensem partem suam scil. medietatem castri
& civitatis in Peina vendere five dimittere de-
creverit, nulli alii, quam nobis vendent, & nos
non

(y) *Chronic. Riddagshusense apud Meibom. tom. 3. p. 363.*

non removebimus Dominum nostrum Johannem Episcopum vel Ecclesiam Hildensem etiam successorem suum de castro prædicto nec & eidem Episcopo vel Ecclesiæ Hildesemensi aut successori suo de castro Hildesemensi iram inferemus. Vt autem illud alicui non veniat in dubium vel errorem, præsens scriptum de hoc confectum sigillo nostro roborari fecimus ad cautelam. Actum Hildens. anno Domini M.CC.LVIII.IV. Kalend. Julii, Pontificatus Domini nostri Johannis venerabilis Episcopi Hildesensis anno primo.

§. XII.

Neque Alberto verti potest vitium quod juri suo in Comitatum Peinensem decedere noluerit. A Rege enim Romanorum Wilhelmo expectativam in illum acceperat, atque cum Gunzelinus feloniam committeret, in Comitatus Peinensis possessionem eum mitti, a Rege jussum erat.

Qu

Quod sequentia duo indicant diplomata.

Wilhelmus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus, universis sacri Imperii fidelibus ad quos præsentes literæ pervenerint, gratiam suam & omne bonum. Ad notitiam universitatis nostræ tenore præsentium volumus pervenire, quod universa bona, quæ per mortem Guntzelini dicti Dapiferi, si sine heredibus decesserit, ad nos vel Imperium devenire poterunt, Illustri Alberto de Brunsvic dilecto sororio nostro in feudum duximus concedenda. Si vero hæredes reliquerit, volumus tamen, quod dicta concessio rata permaneat, dummodo hoc de ipsorum heredum processerit voluntate. In cujus vi testimonium præsens scriptum exinde conscribi, & sigillo nostræ Celsitudinis jussimus communiri. Datum apud Leiden XI. Kal. Septemb. Indictione undecima Anno Domini.

M. CC. Lmo tertio. *Præceptum Wilhelmi Regis ad Comitem de Wernigero, ut Albertum Ducem Brunsvi-*

D

cen-

*censem in dominationem Peinæ
stipuat.*

Wilhelmus Dei gratia Romanorum
semper Augustus.

Nobilibus viris G. Comiti de Wernig
da, & L. de Meinersen, Dilectis fidelibus,
gratiam suam & omne bonum. Cum o
Gunzelinus Dapifer de Peina propter suam
tam superbiam & malitiam obstinam pro
quod nobis præstare homagium, & fidelitatem
debitam non curavit, omnibus bonis suis, quæ
ab Imperio in feudum habuerat, Principum
perii dictante sententia, sit privatus. Nos
bona ipsa illustri viro Alberto Duci de Bruns
carissimo Principi & Sororio nostro dux
mus libertate regia conferenda, fidelitati vest
committimus auctoritate Regia districte vo
præcipiendo mandantes, quatenus eundem Pr
cipem & Sororium nostrum in possessione
bonorum ipsorum, vice nostra inducere p
curetis, & defendatis inductum, ut proinde
votionem vestram merito commendantes,

bis ad speciales gratias strictius obligemur. Datum Benſte XVII. Kal. Januar. Indict. duodecima.

§. XIII.

Comitatus hic, auctore Leznero (z) triginta vicos, multasque Nobilium ſedes, & Hamelmanno (a) 18. Parochias continet. Poſt mortem Friderici ex Regio Daniæ ſtemmate in Præſulem Hildeſienſem electi, cui Senatus Hildeſienſis illum, adverſus Ericum ſeniores & Henricum juniorem antea deſenſum, contradiderat, in fratris Adolphi anno 1560. ejusque heredum, per aliquot tempus, fuit poteſtate.

D 2

CAP.

(z) *Chronic. Hildeſ. lib. 3. c. 15.*

(a) *Oper. p. 693. 694. 943.*

CAP. II.

DE JURE DOMVS BRVNSVICENSIS
COMITATVM PEINENSEM.

§. I.

PRiorum seculorum Episcopis, a
mos mortalium religione tantu
imbuere, cordierat. (b) Postquam v
ro res, humanas suprema potesta
moderantes, Christo quoque nom
dedere, in consilium eorum sancti
sæpe sunt assumpti. Viros enim divini
secretorum participes habent
omnia rectius cessura rebantur. U
de humana quoque, hominibus al

(b) *Distinct. 88. c. 3. Lehms.* | *Gründliche Information in*
Chronic. Spirens. lib. 2, c. 15. | *Brunsv. Hildesf. p. 84. seqq.*

seculi relicta, curare cœperunt Præfules. Tandem, infelici fatis in rem Christianam fato, Territoriis regundis quoque sunt præfecti.

§. II.

Quanquam deinceps Ducum & Comitum potestati, quam per Dioeceses exercebant, angustiores positi sint limites: Non tamen ad unum, ut ajunt, cecidit ictum. Nam sensim Episcopi plerisque sunt potiti Regalibus.

§. III.

Neque Hildesienfes inter primos fuisse, qui Ducum territorialem excusserint curam, arbitreris. Etenim

Henrici II. tempore adhuc, & for-
ferius S. Benedicti potius regulari
quam illud, quod seculum vocatur
sectari allaborabant. Ducibus Brun-
vicensibus haud dubie etiam, cum
adhuc Avitas in allodio haberent ter-
ras, Imperium aliquod in Hildesie-
sem competiit Dioecesin; Quod a-
tem Ottoni, terras Brunsvicenses Im-
perio in feudum offerenti, in Curia
solenni 1249. habita, nescio quo j-
re, abrogare moliti sunt. Chronicon
Hildesiense, (c) sequentibus re-
exprimit: *Præter hæc omnia Dioce-*
nostram a jurisdictione Ducatus, qua
jurisdictionem Dominus Otto Dux Brun-

(c) Leibn, Script. Brunsv. t. 1. p. 752.

vicensis sibi usurpare coram Domino Imperatore & Principibus in Curia solenni apud Moguntiam intendebat, prudenter liberavit. Jus illud a Comitibus Bomeneburgicis, (d) ad Gentem Brunsvicensem derivatum puto. Ottonem enim, qui amisso Bavariae Ducatu, Ducis ad Wiseram titulo usus, Pago Hastvalæ præsedisse, ex diplomate, capite præcedenti adducto, constat. In diplomate, quo ab Henrico III. anno 1045. Episcopatui Hildesienfi forestum aliquod donatur, illud collaudante etiam Ottone Duce factum esse dicitur. Hanc de-

(d) Hoc nomen a castro | vocat, habuere; Titulus vero
Principali, quod Fridericus I. | Comitum de Northeim recens
in aliquo diplomate Imperiale | est.

deinde potestatem Posterij ejus, licet non Ducum, sed Comitum elogio insignes, continuarunt. Non enim vetustis infrequens est temporibus sub Comitis nomine Ducis comprehendendi auctoritatem. (e) Nec per vocabulum usurpare, quo Eggihard Vragiensis Abbas in chronic. Hildesheimensi est usus, in transversum se quispiam abripi patiatur. Spiritu enim clericali loquitur, aut fortasse de jure Domus Brunsvicensis non satis fructus edoctus.

§. IV.

Duces (f) & Archi-Comites, Tituli ritus

(e) Blondellus 1. 2. genealog. Franc. p. 43. Du Cange in vocab. Comes. | (f) Poeta anonym. ad an. apud Kulpisium p. 3.

ritoria regentes, Comitibus in iis locum tenentibus, iussa dedisse, haud ambigi poterit: (g) Non tamen, unicuique Ducum duodecim semper paruisse Comites, veritati congruit. Sæpe etiam Ducibus Comites fiduciario vinculo, ex ministeriis proveniente, (h) erant obnoxii; atque Ministeriales maiori fidelitate fuisse obstrictos, quam Vassallos, qui tantum ratione feudi refutabilis obligabantur, (i) docent. Comites Peinenses

E

Duci-

(g) *Leg. Visigothor. lib. 2. tit. 1. §. 23. apud Lindenbrog. p. 23. Capit. Dagoberti apud Baluzium tom. 1. p. 103. Gregorius Turon. l. 2. c. 20.* in gloss. sub vocab. Ministerial.

(i) *Schilter. comm. ad cod. jur. feud. Alem. c. 89. p. 360.* De iis tanquam de rebus suis disponebant, illos donando, permutando, in speciem tamen parentum proximorumq; consensus videtur requisitus. Huic rei sequentia inserviunt diplomata,

(h) *Petrus de Vineis lib. 3. epist. 37. vid. chart. Conradi Comitis Luxemb. de anno 1135. apud Du Cange*

Ducibus Brunsvicensibus tali ob
quii lege devinctos fuisse, ab H
moldi Continuatore, memor

P

quorum priore Henricus Dux Ba-
variae & Saxoniae anno 1204. Re-
gi Ottoni Jordanem filium Dapi-
feri in militarem donat; poste-
riori vero Episcopus Hildesien-
sis anno 1218. commutat Ecber-
tum filium Guncelini cum filio
primogenito Conradi Mari-
schalci ex filia Advocati de
Dalheim. Prioris diplomatis
sequens est tenor. *Henricus*
Dei gratia Dux Saxoniae, & Comes
Palatinus Rheni omnibus Christi
fidelibus hoc scriptum intuentibus
salutem & omne bonum. Notum
sit omnibus tam presentibus quam
futuris, quod nos Jordanem filium
Jordanis Dapiferi nostri fratri no-
stro Regi Ottoni ex consensu jam di-
cti patris sui, nec non heredum
suorum, cum bona voluntate nostra
in Ministerialem libere donavimus.
Et si quis mortalium id infringere
voluerit, nos pro viribus nostris ei
resistemus, & revocabimus, ut
ergo hoc factum ratum omni aeo
permaneant, & inconvulsam & ne

per nos aut successores nostros
fringatur, presentis scripti j
mento & sigilli nostri impressio
cimus communiri. Testes
hujus rei sunt, Conradus de
Dapifer. Herkbarthus de
ferbutte, Basilius de Osterode
celinus Dapifer, Balthewinus de
beeke, Balduwinus Advoca
Bertramus de Veltheim, Her
de Schoweda, Willekinus A
scalesus. Acta sunt hac ann
carnationis Domini M. CC.
Posterior vero diploma sic
bet Sifridus Dei Gratia Hildens
sis Episcopus notum facimus uni
Christi fidelibus, tam presen
quam futuris, quod nos Ecbe
Guncelini Imperialis Aula D
ri primogenitum, de consensu
lium nostrorum pro ux re Co
Marschalei nostri, filia quon
Advocati de Dalheim, & pro
quem modo habet, dederim
commutationem Domino nostro.
ni Romanorum Imperatori, ho
mittentes, quod proximis

proditur. *Multi enim, inquit, Ministerialium Ducis, qui ab incunabilis ab eo educati fuerunt, & quorum patres sine omni contradictione ei servierant, ut Henricus de Witba, Ludolphus de Hertzburg, Ludolffus de Peina & plures alii recesserunt ab eo. Ministerialibus itaque sine heredibus decedentibus, non iniquum erat, ad Dominum directum, instar Patroni, res eorum transmitti.*

E 2

§. V.

quem praefata uxor Conradi Mar-
scalci est habitura, ipsius Domini
Imperatoris scilicet perpetualiter per-
tineat dominio; Vt autem hac ordi-
natio rata permaneat, & inconvul-
sa, scripto nostro & sigilli nostri
appositione, eam roboramus. Da-
tum anno ab incarnatione Domini
millesimo ducentesimo XVIII. conse-
crationis nostra, anno primo.
Neque ministerialibus facultas
alienandi absque consensu do-
mini competabat. Illud ex

privilegio foundationis Monaste-
rii S. Blasii Northeimii, post-
quam illud exustum, & anno
1141. restauratum, patescit. Ibi
enim haecce reperiuntur? *simi-
li modo statuentes decernimus, ut
si quis Ministerialium nostrorum
facultates suas consentientibus suis
heredibus eidem contulerit cœnobio,
tam a nobis, quam a cunctis here-
ditatis nostra successoribus firmum
& irrevocabile semper habeatur.*

§. V.

His itaque titulis sibi adstrictum Guncelinum, vias deprædationibus intactas reddentem, finitimisque gravem, Albertus, flagitantibus illis, potissimum læsis, in ordinem redigere restatuit. Quapropter militem, auctore Johanne Hildesensium Principis, Peineni archiepiscopo, cum Guncelino recte monenti obtemperare nollet, admovit. Et Comes se Duci permovere coactus fuisset, nisi sublestantibus fide elusus, Dux obsidionem solvisset. Jam vero, quæ sunt de victoribus, ex belli jure victoribus condunt, (k) & impensæ in bellum factæ

(k) *Grot. de jur. belli & pac. lib. 3. c. 6. §. 2. c. XVI.*

ab illo, cujus culpa bellum excitatum est, sunt præstandæ. (1) Hac ratione quoque Peinense territorium, cum Guncelinus nummis non erat instructus, ut se a debito, quo Alberto Duci tenebatur, liberare potuisset, Alberto devinctum erat. Neque enim aliquid novi in imperio erat, securitatis publicæ turbatoris & refractarii terras belli auxilio ipsum coercentibus, in navatæ operæ præmium, & sumtum bellicorum compensationem cedere.

§. VI.

Sed quid circa jus Brunsvicensium, in Peinensem Comitatum, argu-

E 3

men-

(1) *Grot. de I. B. & P. lib. 3. c. 13. §. 3.*

mentis, fortassis non ita omnibus
tis, adstruendum sollicitus sim, di-
mata aliaque, capite primo addu-
omnem hic ambigendi tollunt
casionem.

§. VII.¹

Solum Teutonicæ gentis f-
mum Moderatorem, illustrium et
feudorum, expectativas olim la-
tum esse, Germanorum annales
cent. (m)

§. VIII.

Expectativa, quam æquitati
repugnare, rerum periti dem-
strarunt, (n) etiam absque con-

(m) *Iterus de fendis Imperii c.* | 7. n. 6. *Rhetim ad I. fenda.*
X. p. 554. | *Vultej. p. 133.*
(n) *Finckelth. disp. VII. ad §.*

fu Vasalli (o) hæredibus licet feuda-
libus gaudentis (p) sub conditione,
si Domino feudum aliquando aper-
tum fuerit, fieri posse, constat. Nam
nullo inde Vasallo cum suis injuria.
Semper enim expectativa eo conce-
ditur pacto, si feudum Domino fue-
rit apertum, (q) inde nec Vasalli nec
Successorum ejus jus minuitur. (r)

§. IX.

Nihil itaque in expectativa, Al-
berto ejusque Successoribus in Pei-
nensem Comitatum concessa, desi-
de-

(o) 1. feud. 27. 11. feud. 26. | jus feudal. Saxon. c. 5. & 7. jus feu-
Struv. syntag. 1. f. c. VII. §. VI. | dal. Alem. c. XII. & ad illud Schil-
Carpz. p. 2. const. 45. definit. I. | ter. in com. §. X. XI. Struv. syntag.
(p) Schilter. ad Codicem juris | 1. feud. p. 231. n. 10.
feudalis Alem. §. 10. 11. Bitschius | (r) 2. feud. 27. Finckelth. dis-
ad 1. feud. 27. | 7. §. XI.
(q) 1. feud. 27. & ad illum Bitsch.

derari posse, constat, utpote c
Guncelino, ne quidem proles e
atque sic Augustæ Domui, Gunz
no aut fidem, aut vitam exuente,
mitatum ejus suis, ut par est, junge
ditionibus, plenum enatum est j

§. X.

Fidem exuit Peinensium
timus Comes, & ideo Princip
dictante sententia feudis, c
ab Imperio habebat, privatus
Nam non solum Wilhelmum c
temfit, (s) eique feudum abnega
sed illo etiam invito, quippe
Alberto expectativam dederat, c

(s) Vid. cap. I. diploma, quo | nam habeat, adjuvare r
Comes de Wernigeroda & L. | tur.
de Menerfen Albertum, ut Pei- |

dum in Episcopum Hildesiensem alienavit. Ad feloniam enim, cuius species certis regulis includi non posse, juris interpretes docent, (t) tam crimen, quo quis se Vasallum, & Patronum Dominum esse negat, (u) quam feudi, sine consensu Domini, (x) alienatio spectant. Etenim nihil licet de feudo, (y) absque Domini suffragio, sub amissio-

F

fio-

(t) Rosenthal. cap. X. concl. 15. Vultej. lib. I. c. XI. Molin. in consuet. Paris. p. I. §. 30. n. 135.

(u) 2. feud. 26. Eiben. diff. de feloniam §. IV.

(x) 2. feud. 26. 2. feud. 42. I. f. Alem. c. 117. 122. Coccej. hypomn. jur. feud. tit. 8. §. 10. Schilter introd. in jus feud. n. 18. 19.

(y) Jus feud. Saxon. c. 69. Jus feud. Alem. c. 26, & ad illud

Schilt. 2. feud. 40. 52. 55. Rhetius ad jus feud. p. 248. Struv. obs. ad syn- tag. J. f. p. 97. Atque, hoc in feudis etiam illustribus obtinere, docetur. Rusdorf in vindic. caus. Palatin. c. XII. Ziegler. L. 1. de jur. Majest. c. 4. n. 27. Rhetius II. Inst. I. P. XXXII. §. 1. 7. & 11. XXXVI. 1. 3. alique ab Itero de feudis Imperii c. XXIII. citati. Interim Ordinum Imperii non ita restrictam puto alienandi liber-

fionis lege, alienare, & quæ alienatio absque consensu Domini fit, ipso jure nulla est, (z) atque alienans re suo cadit. (a) Neque illas constitutiones aliquid ex iniquo trahere puto. Vitio enim nemini verti potest, beneficium suum neque apud illum, quem non elegit, neque apud ingratum, & obsequii, quod sibi debebat, violatorem esse nolle.

§. XI.

Neque ei, in quem feudum
al

tatem, ut plane nihil ex terris, feudi vinculo obnoxii alienare queant; modo illud neque in magnam Ducatus aut Comitatus diminutionem, Imperatoris-que & Imperii contemptum, tertii-que, cui jus quæsitum, præjudicium vergat. *Rolandus a Valle* vol. 4. conf. 100. n. 67. *Seckendorf* p. 2. | *des teutschen Fürsten Staat* n. 6. *Andler* l. 1. jurispr. publ. c. 10. p. 5. n. 16. 17. *liter* p. 974. 975. (z) *Curtius junior de feud.* p. 284. *Vultejus de feud.* p. 311. *senchal. c. 10. concl. 1. n. 1. seqq.* (a) *Curtius junior de feud.* p. 288.

alienatum, illud retinendi facultas competit, (b) quoniam actus ipso jure est nullus, sed ad Dominum aut eum, cui ille hoc destinavit, pervenire debet. Itaque ex hoc etiam titulo Hildesienfis Comitatu Peinensi, in Alberti Posterorumque ejus gratiam, quibus per expectativam jus partum, discedere debuisset.

§. XII.

Tandem ex pacto, (c) quod, si jus Brunsvicensium aliquid habuisset dubii, transactionem vocarem, Otone ex Brunsvicensibus Hildesienfi Episcopo denato, Comitatum Pei-

F 2

nen-

(b) 2. feud. 55. *Vultejus de feud.*
p. 626.

(c) vid. quæ de hoc pacto
cap. I. dicta sunt.

nensem Augustæ Domui repeti-
 fas fuit. Pacta autem servari, divi-
 æque ac humano juri congruit.
 si transactionem stylo juris civilis
 pellare mavis, cum controver-
 aliquid hic intercessisse puta-
 ris, omnia jura, quæ fortassis Hil-
 fienses sibi in Comitatum compete-
 falso arbitrabantur, sublata sunt.
 Etenim, licet juri Canonico alienat-
 nes rerum Ecclesiæ acquistarum al-
 que Capituli consensu sint prohi-
 tæ, (e) neque Capitulum sede v-
 cante, nisi urgente necessitate, al-
 nandi potestate gaudeat: (f) At
 m

(d) Cephalius consil. 631. n. 25.

(e) tit. X. de his, qua fiunt a

Prelato sine consensu Capituli.

(f) Gail. 1. obs. 39. n. 19.

men hic nulla facta est alienatio, & quicquid factum est, in id Episcopus postea, æque ac Capitulum consensit; sed Comitatus, qui statim reddi debuisset, restitutio, usque ad Ottonis mortem, dilata fuit. Unde in Ecclesiam Hildesiensem insigne derivatum est commodum. Et quæ de rebus Ecclesiæ non alienandis, & quod Prælati Ecclesiæ bona augere debeant, (g) jure Canonico decernuntur, de iis, quæ legitime ad Ecclesiam spectant, sunt intelligenda. Enimvero peccatum non dimittitur, nisi ablatum restituatur. (h)

F 3

CAP.

(g) *Vasquius controu. illustr. lib. 1. c. 105. p. 4.*

(h) *c. 5. X. de usuris.*

CAP. III.

EORVM, QVAE BRVNSVICENSIS
ADVERSARI VIDENTVR
REFVTATIO.

§. I.

Fortassis, ad feloniae crimen dil
dum, Gunzelino prætexus in
viisset, Wilhelmum non legi
fuisse electum, cum, vivente ad
Friderico II, Rex Romanorum a
cis saltem appellatus sit. Et hui
ferto, ea, quæ Albertus Stado
habet, Wilhelmum a paucis qui
dam Episcopis & Comitibus in M
fia in Regem Romanum esse
ctum, patrocinari videntur: Ve

Alberti fidem hic vacillare omnino putes, qui & in eo impegit, quod Wilhelmum Hollandiæ Comitis fratrem vocaverit. Nam *in chronico Augustensi* (i) Wilhelmus Hollandiæ Comes absque addito *in Regem electus* dicitur. Martinus Polonus a *Principibus electum*, (k) & Autor magni chronici Belgici *concorditer esse electum* dicit. Johannes de Beka, (l) ex vetusto chron. Holland. *ipsum ab Electoribus apud pagum Worringiæ* (m) *Coloniensis Dioecesis convenientibus electum esse*, asserit. Innocentius IV, qui
ejus

(i) *apud Kulpisium* p. 317.(k) *Apud Freherum* p. 375.(l) *Apud Kulpisium* p. 376.(m) *In Histor. Ultrajectina* p. 76. *vid. & Scriuerius in censuris ad*

chronic. vetus. Wilhelm. Heda in Histor. Ultraject. p. 247. Math. Paris. Histor. Anglia p. 730, aliique, quamplurimi, ab Heda ad Bekam p. 87. lit. 1. citati.

eius electionem per Petrum C
cium de aureo velo Diaconum
dinalem promoverat, in epistol
Rectori S. M. in Cosmedin inscr
eum *in Curia juxta Coloniam solenn*
congregatam, communi voto Principi
qui in electione Caesaris jus habere
scuntur, in Romanum Regem, co
Principibus applaudentibus, esse elec
testatur. Scatenius, (o) *electio*
ab ArchiEpiscopis Imperii Primari
Germaniae inferioris potissimum Pr
pibus Regem Romanorum saluta
asserit; Coronationi autem

ac

(n) Trithemius in chron. Hir- | Browerius tom. 2. Annal.
sang. ad annum 1249. ubi corrupte | lib. XVI. p. 140. Wor
haberi Wornich pro Worinch di- | vocat.
cunt. Cuspianus Woringen & | (o) Apud Beckiam p. 78

Aquisgranensi omnes Archi-Principes, (p) tam Ecclesiasticos, quam Seculares, qui deinde ab officio frequentius Electores dici cœperunt, adfuisse, constat. (q)

§. II.

Nec Fridericus diu admodum superstes fuit, (r) & Comitis Peinenfis omnino fuisset, aliorum Imperii Procerum iudicium sequi; Imo expectativa Brunsvicensibus demum post Friderici II. mortem est concessa.

G

§. III.

(p) *Annal. Paderborn. tom. 2. lit. 2. c. XI. p. 85. 59.*

(q) *Beka l. c. p. 78. Scaten. ann. Paderb. t. 2. p. 59. 60.*

(r) *Fridericus II. anno 1250. diem obiit supremum. Onuph.*

Panvinus Roman. Princ. lib. 3. p. 210. Bucelini summor. urb. orbis-que Pontif. & Imper. success. in Friderico secundo. Petav. ration. p. 607. edit. Paris. Calvis. opus chronolog. p. 811.

§. III.

Neque Agnatorum in Peinenfem-
 mitatu aliquas fuisse partes, appa-
 Nam ex J. feud. Saxonico, quod in
 terris, tum temporis potissimum
 fucceffionibus valebat. (r) Agnat
 fi mediante simultanea investit
 non succedebant: (s) Wolffe bu
 lenfes autem de Comit. Peinenfi
 fuisse simultanee investitos, e
 conjici potest, quod Comitum
 nensium titulum, ut puto, non a
 buerint, & nefario modo, postq

(r) *Jacobus Allemannus de in-* | oppido patet, communi jur
vestitura simultanea. | li Germanorum Agnatos &

(s) *Struv. Syntagm. I. f. c.* | rales fuisse exclusos a su
IX. §. 15. J. feud. Saxon. | feudali, secundum constit
c. XXI. Es vererbet Niemand | Conradinam, & sola pacti
kein Lehn. Denn allein der Va- | simultanea investitura ipsi
ter auff den Sohn. Jus feu- | potuisse. *Schilter de invest.*
dale Aleman. c. 68. Ex quibus | c. 2. §. 3.

Alberto Duci expectativa in Comitatum Peinensem concessa, & Guncelinus felonix crimine se polluerat, dimidiam Comit. partem ab Episcopo in feudum accipere moliti sint, quod pactum, ut juri repugnans, nullius esse potuit valoris. Nec obstant, quæ cap. I. ex Leznero allata sunt. Etenim narrationi ejus multa repugnant, & Parocho rurestri, quæ sit natura feudorum, quæque bonorum avitorum, non æque notum fuit. Deinde & in feudo antiquo, si felonia in ipsum Dominum directum erat commissa, Agnati a successione excludebantur, (t) præsertim cum Wolffenbut-

G 2

but-

(t) Stryk. exam. J. f. c. XXIII. | rii obtineat, vid. art. XX. capit.
§. 46. quid hodie legibus Impe- | tul. Carol. VI.

buttelenfes feloniam participes
didissent, quod contra placitum
mini, de dividendo cum Hildefi
Episcopo Comitatu, egissent con
Neque Wilhelmus Princeps ju
æquus & bonus, si Agnatis in Peir
sem Comitatum aliquod jus fui
illum Alberto, Gunzelino abs
heredibus i. e. descendentibus *
rituro, adscripsisset. Denique W
febuttelenfis etiam defuit linea.

§. IV.

Nec dubito, quin Episcopi
defiensis partes tuituri, ad præ
ptionem tanquam ad sacram com

* Thummersh. p. 67. Siruv. | (u) Hamelman. de
synt. I. F. p. 247. | emortuis p. 745.

giturifint anchoram. Verum sunt, qui putant, Principum Germaniæ de Territoriis controversias, si nihil certi hac de re in Imperii constit. statutum, non ex jure privato, sed ex Naturæ dictamine decidendas; juri autem Naturæ præscriptionem, si non adversari, (x) ab eo tamen non præcipi, (y) & sic

G 3

Prin-

(x) Quæstionem an præscriptio, quatenus est juris civilis, æquitati repugnet, tractat *Vasquius illustr. controu. l. 2. c. 52. p. 209. ac cum Hugone de Roy, de eo quod justum est lib. 3. tit. l. negati- vam amplectitur. Quam sen- tentiam alii admitti posse pu- tant, si æquum hic idem sit, quam voluntati Superioris, præ- scriptionem introducentis, non obniti.*

(y) *Vasquius controuers. illustr. l. 2. c. 51. n. 23. seqq. p. 201. alii que*

permulti veterum ab eo citati *Feldenus in notat. ad Hug. Grot. p. 152. Balbus de præscript. part. 1. qu. proemiali & quæst. 4. Puteanus in peculiari de hac materia disput. quæ in opere, quod de juri- bus Regis Christianismi est conscriptum, reperitur. Ejus argumenta Werlhofius in dissert. quam inscripsit, vindiciæ Gro- tiani dogmatis de præscriptio- ne inter gentes liberas, exa- minat.*

Principes illi etiam immemoriali
 esse obnoxios. Nam æquitaten
 ris Naturalis post introducta re
 dominia, ut unusquisque suum
 beat, necessario inculcare, quod
 ceptum, cum in ipsa natura hypo
 ca sit fundatum, a nullo unq
 tempore inter æquales mutari
 fe. (z) Si enim hoc non amplius
 tineret, dominia corruerent, &
 manum genus ad statum, perpe
 ferme bellis obnoxium, prolaba
 tur. Atque ille, qui rem nostram
 sua habet potestate, quantum
 est, efficere tenetur, ut res in nos

(z) Deus justus judex, qui | pori ; Sed tempus poti
 justitiam intemporaliter diligit, | tatis lege concludit. L
 nec vult servire justitiam tem- | goth.

nec

perveniat potestatem. (a) Neque huic obstare videtur, quod ex tanto temporis tractu, quo dominus suum repetere negligit, animus, jure suo decedendi, colligatur. Ex eo enim nihil aliud sequitur, quam illius jus non levibus, ex perlonga profluentibus possessione, inniti conjecturis, quæ autem, cum verus Dominus rem suam repetit, evertuntur. Porro Principum negligentia, utpote qui Usufructuarii prope, & populi Tutores, nec possunt alienare, nec velle præsumuntur, Successoribus nocere nequit. Nam horum jus principaliter a Republica exoritur, quæ in aliena-

tio-

(a) *Grot. de I. B. & P. l. 2. c. X.*

tionem consensisse non praesumitur. Nemo enim suum jactare solet. Quaeque, patrimonialia regna dari, omnibus videtur, cum inter devictas etiam gentes nulla cum victore litigio civilis, usque dum curia pacti sint, se pro tutamine obiectam, quam unio civilis requirit, constitutos esse. Sic & Successoribus dum jus Reipublicae, cujus caput in provinciam, quae ex Antecedente neglectu penes alium est, non requiritur, ne Rempublicam dubio ponat bello, praesertim si poterit habiturus sit adversarium; Indemmen jus, recuperandiamissa, non nuitur, licet illud per mille fun-

datur annos. Etenim prudentiæ est, tempori interservire, si illud alterius iuri, ex interna iustitia quæsito, quod solum tempus producere nequit, non noceat; atque metum præsumptioni de animo derelinquendi adversari, ipse Grot. fatetur.

§. V.

Ex gentium moribus nihil hic solide arcessi posse, dicunt. Illas enim ad diuturnitatem possessionis non aliter provocare, nisi utilitas earum requirat, & nulla alia in promptu sit ratio. Sæpe etiam gentes inter se de jure quodam civili aut expresse aut tacite convenere, quod tamen non est juris universalis, ita ut aliæ
H etiam

etiam gentes illo jure obstringuntur.

§. VI.

Nec Grotii (b) aliorumque rationes & auctoritatem, quod praescriptio immemorialis sit juris Naturæ, se hic morari ajunt; Si enim auctoritatibus pugnandum sit, se pro sententia, si non majorem æqualitatem habituros Doctorum merum. Grotii ejusque sequentium rationes ipsis claudicare videntur. Non solum falsum

(b) lib. 2. de I. B. X. P. c. IV.

(c) Seldenus de mari clauso lib. 1. c. 26. p. 113. edit. Londin. Hugo de Roy p. 204. Zouchaus p. 2. f. 3. quest. I. G. p. 157. Albericus Gentilis l. 1. c. 22. Conring de finib. Imperii c. 19. Puffend. de jure Naturæ & Gent. l. 4. c. XII. Thomas, ju-

rispr. Divin. l. 2. c. X. Alciatus ad leg. 1. conf. 84. Alciatus ad leg. de pactis.

(d) Feldenus in annot. a Grot de I. B. & P. l. 2. c. IV. cui Kulpisus in colleg. Grotii c. 4. respondere oblitus est.

se, sublata præscriptione lites in infinitum crescere, cum illæ non ex negata usucapione, sed ex defectu ordinis & observantiæ regularum juris naturæ proveniant, imo & usucapionem lites augere. Neque omne illud, quod ad terminandas lites conducit, æquitati congruere. Alias enim duella revocanda, quippe quorum beneficio sæpe quadrantis horæ spatio lites decidi potuerint. Jephthen contra Ammonitarum Regem longam urfisse possessionem, quatenus ex ea insignis conjectura promanabat, terras inter Arnonem & Jabocum, & ab Arabum desertis ad Jordanem sitas, nunquam ad Ammoni-

tas spectasse. Atque reliqua a Grotio adducta, nihil aliud innuunt, quam praescriptionem aliquam minui opinionem excitare; quae cum aliis firmioribus fundamentis everti posset.

§. VII.

Imo Grotium in hac materia ipsi parum constare asserunt, ut patet qui in tractatu de mari libero, contra Lusitanos docet. *Praescriptionem a jure civili esse, nec locum habere inter Reges aut populos liberos*. Ad quæ verba Graswinckel, (f) respexisse videtur, quando contra

(e) c. 7.

(f) in strikt, ad Censuram Feldeni lib. 2. c. IV. part. 112.

denum, Grotio quoque præscriptionem inter diversos populos dominiæ tantum opinionem parere, sententiam esse, contendit.

§. VIII.

Quomodocunque demum se quæstiones, an quædam præscriptio sit juris naturalis, & an Principum Imperii controversiæ ex jure Naturæ decidendæ sint, habeant, nos eorum jam accedemus opinioni, qui Principum Imperii de Territoriis etiam lites ex Imperii constitutionibus & jure civili, quatenus illud & feudale complectitur, definiendas esse (g) tradunt.

H 3

(g) *Lyncker conf. 2. n. 110. & de Libert. Statuum Imperii. sect. 2. §. 2. p. 33.*

dunt. Ex tali autem asserto Hi
fienfibus, ad immemoriam prae
ptionem provocantibus, nihil a
menti enasciturum, ex sequenti
patebit.

§. IX.

Causæ suæ non leve admovet
bium, qui ad temporis saltem lap
provocare novit. (h) In feudis o
nariis triginta annos, (i) in Reg
bus immemoriam, (k) re

(h) Hinc in dubio contra
præscriptionem statui, etiam si
sit immemorialis, docent *Wes-*
senbec. conf. 107. Paris. 1. conf. 27.
Honedus conf. 27.

(i) arg. 2. feud. 26. §. 4. *Wesen-*
bec. consil. 148. n. 178. Vultej. defen-
dis l. 1. c. IX. Finckelthaus disput. 8.
§. 6. Ea, quæ huic asserto ob
stare videntur, *Pfeffinger ad Vi.*

triar. jur. publ. lib. 2. tit.
n. 4. removet.

(k) Immemoriam p
ptionem dicunt eam, in
possessionis initio nec
visu, auditu, traditione
que etiam aliunde con
ut talis principii memo
possessionis causa refera
desit. *Cardinalis de Lug*

runt. (l) præscriptionem. Interim in hac æque ac in aliis bona opus est fide (m) & absque illa, etiamsi mille & ultra duraverit annos, (n) nullum habet valorem, quia hic radix & principum vitiosum est. (o)

§.X.

Werthofio in vind. Grot. dogmatis de præscript. ad §. 19. cit. Klock. tom. 2. consil. 48. n. 101. In strictiori vero sensu, quem hic attendi ajunt, non monumentorum fidem, sed auditionis traditionem admitti *Boecler ad Grot. p. 119. Albericus Gentilis de jure bellic. 22. p. 173. Zach. Viet. de exempt. caus. concl. 17. Werthof. l. c. §. XX. Oeckel de præscript. immemorial. c. 1. thes. 9.* Neque hæc præcise cum centenaria coincidit. *Covarruv. p. 2. relect. C. possess. de reg. jur. in 6to §. 3. n. 6, Grot. de I. B. & Pac. lib. 2. c. IV. §. VII. Oeckel l. c. thes. 8.*

(l) *R. l. de anno 1548. Instr. Pa. eis art. 5. §. 27. & ad eum Henni- ges. Art. 9. §. 2. Gail. lib. 1. obs. 21. Rosenth. de feud. c. 5. concl. XVII. XVIII. Borcholt. de feudis. f. 253.*

n. 15. Schilteri introduct. in jus feud. utrumque c. V. §. 19.

(m) *c. fin. X. de præscript. Gonzalez de Tellez ad h. c. n. 15. c. possessio de regul. juris Cephal. conf. 215. n. 19. consil. 700. n. 25. Wesenbec. consil. 225. Grat. discept. for. c. 2. n. 26. Vasquius illustr. controuv. lib. 2. c. 81. Rosenth. de feud. c. 9. conclus. 98. n. 34. & 37.*

(n) *Cothmann 2. conf. 63. n. 46. Mynsinger IV. obs. 6. Gail. 2. obs. 18. Marpurg. 2. consil. 30. Franzk. resol. l. n. 69. Atque hanc sententiam per totam Germaniam receptam esse. Carpz. ref. 40. n. 14. 16. & Habn. ad Wesenb. de usu cap. §. II. testantur.*

(o) *Zafius conf. 16. n. 50. Heiderus in der gründl. Ausführung p. 871.*

§. X.

Johanni Hildesienſi Epiſc
malam adfuiſſe fidem, nemo faci
dubium vocabit. Nam doloſ
clanculum omnia peregit, atque
etum cum Wolffenbuttelenſibu
Gunzelino, utpote legibus & Al
ti juri quæſito repugnans (p) ſi
ſtere non poſſe, ignorare non po
Alberto enim in caſtris aderat, j
que ejus omnino ſic conſcius, q
haud dubie ex Imperatoris diplo
te quoque notum fuit. Nequ
ignorantia legum feudalium, ali
tionem beneficii invito Domino
hibentium, quæ certe affectata au

(p) Scientia & retentio rei
alienæ malam fidem inducere
videntur, perpetuum omnis
præscriptionis impedi-
tur. *Werthof. l. c.*

pinissima fuisset, ullum hic ipsi esse potuit effugium. Etenim ignorantia juris bonam fidem non facit, cum omnes plerumque jus scire debeant.

§. XI.

Successores quoque in malam succedunt Antecessoris fidem, cum quo ratione muneris identitate personæ gaudere videntur, ita ut, ex sua persona, ne quidem præscriptionem inchoare possint. (q) Non enim, quod ab initio vitiosum, regulariter tractu temporis conualefcit. Nec juris ignorantiam prætexere possunt, præsertim cum documenta penes se habeant. (r) Porro ubi lex inhibet usu

I

capi-

(q) *Natta 1. conf. 162. n. 34. seqq.* | (r) *l. 104. de verb. signific. Gil-*
Carpz. p. 2. constit. 1. de fin. 3. Lync- | *ken p. 2. de præscript. m. 1. c. 1. n. 52.*
ker, resp. 2. n. 190. seqq. | *Gail. 2. obs. 48. n. 11.*

captionem bona fides possidenti
prodest. (s)

§. XII.

Deinde quod non est aliena-
uti est feudum absque Domini
sensu, illud etiam non est praescri-
bile. (t) Nam alienatio contra
prohibitionem ipso jure est
la. (u) Imo 2. feud. 15. expresse
praescriptio excluditur. Seque-
enim ibi habentur. *Sed etiam huiusmodi alienationes illicitas praesenti
actione cassamus, & in irritum deduci*
NULLIVS TEMPORIS PRÆSCRIPTIONE

(s) l. 24. ff. de usurpationibus & 143. Faber lib. 7. C. Sab-
usucapionibus §. 1. Inst. de usucap. XIII. def. 5. Schrader, co-

(t) l. 16. ff. de fund. dot. l. 28. ff. 179. Cavalcanus, dec. 28. n. 2.
de verb. significat. l. 24. ff. de usur- (u) Rosenthal. c. 9. co-
pat. & usuc. Lyncker. cons. cit. n. | n. 12.

pediente. (x) Itaque Hildesienſium cauſæ, ex præſcriptione nullum plane ſolatium.

§. XIII.

Denique omnes ab Alberto Magno Duce Brunsvicenſi deſcendentes, per expectativam a Wilhelmo in Comitatum Peinenſem conceſſam, juſ actu primo, ut ajunt, quæſitum

I 2

ha-

(x) Clauſulam irritantem immemoriam etiam excludere præſcriptionem, docent *Mynſinger decad. 2. reſp. 19. n. 39. 58. Gabriel lib. 6. comm. conſul. Schurf. 1. conſil. 14.* Quod & ſimplici prohibitioni tribuit *Baibus de præſcript. 1. part. 5.* Scio equidem *Borcholdum de feud. c. 8. n. 31. Cuſacium ſecutum*, hic de longi temporis tantum præſcriptione ſermonem eſſe, aſſerere. Sed refutatur illa ſententia a *Rittershuſio lib. 2. parat. feud. c. 10. quaſt. 13. 14. 15. 19. Finckelthauſ. diſput. feud. 8. §. XII.* Enim vero rē nulum innuit, generis illius, cui-

tribuitur, nullam exiſtere ſpeciem. Atque ſecundum regulas bonæ interpretationis, a proprietate verborum, citra urgentem neceſſitatem, non eſt recedendum: Nulla vero hic ſubeſt neceſſitas, quare aliquam præſcriptionis ſpeciem hic excludere debeamus. Atque dubia, imo falſa iſta Jureconſultorum eſt aſſertio, ſemper præſcriptionem immemoriam, quæcunque etiam præſcriptionis exclusio facta, locum habere. *Stryck. V. M. ff. lib. XII. t. 1. §. 46.* Nam nullo nec naturali nec civili nititur fundamento.

habent. Jus autem illud actualiter
ut illud prosequi possint, Succes-
sibus, non nisi Antecessoribus de-
cientibus, est natum. Non vale-
re vero agere, non currit praescriptio.
Hæc regula est naturalis, & in pre-
scriptione etiam, quam immemo-
rialem vocant, obtinet. (z) Itaque om-
nibus, ex Alberti sanguine natis, suc-
cessive salvum est jus, Comitatus
istum vindicandi. (a)

(y) *Iterus de feud. Imperii c.*
23. p. 993.

(z) *Alberic. Gentilis de jur. bell.*
c. 22. p. 176. Nam æquitate omni-
no adversatur, aliquem ex ne-
glectu damnum pati debere,
qui negligens esse non potest.
Jus enim agendi ipsi non est
partum, & injustum, alterius
negligentiæ poenam luere de-
bere, qui tamen ipse habet jus
quæsitum, quod saltem, alio su-
perstite, dormit quasi. 2. feud.
52. Sed quæritur an negligen-

tia patris filiis nondum
hic nocere queat, quod quæ-
ritur. *Grotius de J. B. & P. l. II. c.*
X, affirmat, cum non entis
læ sint affectiones, & sic
dum natis nullum etiam
Verum & nasciturum
omnino aliquas esse affe-
ctiones morales videtur, in
rabilibus scilicet, & ex in-
tentione concedentis. N-
enim beneficium spernere
le præsumitur.

(a) *Felden, l. c.*

§. XIV.

Haud dubie causæ Hildesienfis Patroni etiam objicient: In tractatu Quedlinburgensi anno 1521. constitutum esse, ut Comitatus Peinenfis penes Ecclesiam Hildesiensem maneret: Sed vi illius tractatus, ab Imperatore confirmati, maxima Episcopatus Hildesienfis pars Brunsvicensibus cedebat, atque ideo Comitatus illius amissionem æquius pati potuissent. Postquam autem Hildesienfium culpa tractatus ille evanuit, res ad pristinum rediit statum. Nam si compascens non servat, quæ ipsi servanda incumbabant, nec alter, quæ promisit, servare tenetur. (b) Dein-

I 3

de

(b) *Grot. de J. B. & P. lib. 7. c. XIX. §. 14.*

de ex Auctore contemporaneo
constat, Brunsvicenses jus ante
in Comitatum Peinensem omne
de sibi reservasse. Sequentia
ejus hoc indicant verba:

*Do de feyde is verdragen
Is beholden in den sagen
De anspracke und rechtichheit
De den Försten an Peyne to stcit
De wyllen se daranne beholden
Herkommen van den Olden
Wen de Försten gan up den grund
So hebben se daranne eyne harte punth*

§. XV.

Neque juri Brunsvicensi
cit, quod in Recessu Hildesi
anno 1643. Episcopus stipuleretur
jura Ducatus Guelpherbytanici
mediate conventionione Quedlin-
burgensi in praefectura Peinensi in

(c) Leibnit. T. 3. Rer. Bruns. p. 261. ejusque introd. ad l.

siafticis Feudalibus & Territorialibus habebat, sublata fint. Nam quid hoc ad rem, de qua hic agitur. Etenim ne quidem juris illius, quod Episcopus abrogatum cupit, in articulis Quedlinburgensis tractus, prout ille in actis Brunsvic. Hildesienfibus continetur, mentio injicitur. Denique quomodocunq; demum sese res cum particularibus istis juribus, eorumq; cessione habeat, juri Augustæ Domus Brunsvicensis in Comitatum Peinenfem, quod longe alio, ut ostensum est, nititur fundamento, nihil inde derogari potest.

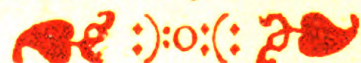
§. XVI.

Tandem fortassis ad titulum onerosum confugient, cum Episcopus aliquot millia denariorum ad delendum,

dum Gunzelini æs alienum im
disse dicatur: Ast nec de veri
nec de qualitate istius æris alien
ludque ab Episcopo solutum
certo constat. Nec emtor rei al
a vero Domino pretium, quo
comparavit, exigere potest, (c
malæ fidei possessor, ut est Eco
Hildesienfis, de fructibus perc
& percipiendis (e) cum access
bus tenetur. Comitatum itaqu
stituant, ne ulterius in peccato
vant, Serenissimæque Domui Br
vicensi, jus suum, per legitimam
haud dubie vindicaturæ, impo
litis refundere obstringantur.

(d) l. 2. C. de furtis & servo | V. Menoch. de recup. p.
corrupt. Grot. de J. B. & P. lib. 2. c. | 414. seq. Carp. p. 3. const. 32
X §. IX. | Struv. Syntagm. J. C. ex

(e) l. 33. & 62. §. 1. ff. de R. V. l. | §. 18.
22. C. eod. Sichard. ad l. 5. C. de R.

* * *

N connoit le printems aux fleurs,
à la verdure,
Et l' on vous reconnoit à la Lit-
terature;
Vous voulés, que l'automne embellie de
fruits
Représente un melange en tous vos
beaux écrits,
Vous nous montrés les fleurs de vôtre
diligence,
Faisant paroître en chaire une exquise
science;
Puisque vous étalés un tres profond sâ-
voir,
Et nous montrés par la, quel est nôtre
devoir.
Il est donc juste aussi que l' on vous fe-
licite ;
Si l' on ne peut vous suivre, il faut qu' on
vous imite,

)(

Et

Et qu'admirant toujours vos bel
lités,
L' on vous en louë ici, car vous
rités.
Je souhaite pour moi, qu' avec
abon
Vous receviés les fruits de vô
gence
Et que vous attirant d'honnora
plois
Un chacun de bon gré vous ac
voix.
Je prie le Seigneur de vous fair
ce
D' avoir dans le barreau quelc
belle
A finque devenant l' honneur
paren
Vous viviés pour leur gloire a
quatre vi

J. F. A. CRAVSE

Oppos.

* * *

E n' est point en des mots rem-
plis de complaisance,
En des termes enflés, que pa-
roit l'eloquence;
C' est un art tout poli tres propre à s'
exprimer,
Lequel est naturel & simple à s'expli-
quer.
Bienque je sois privé de cet art agrea-
ble,
Et que de m'expliquer je sois trop peu
capable,
J' ai crû pouvoir montrer sans être si par-
fait,
Qu' on peut bien à l' ami faire quelque
souhait;
Le mien est tres ardent dans cette con-
joncture,
Lorsque vous étalés vôtre litteratu-
re,

Et les vœux, que je fai, qu
t
De tous vos grands travaux
n
Je voi, que sans blesser l'a
p
Je puis bien vous louer sa
g
Et vous feliciter en parl
m
Et vous ouvrant un cœur po
jou
Je souhaite en un mot, qu
av
Vos honneurs soient si gran
vous c
Et que vous receviés d'auff
plo
Que je vous donne ici mon
ma

G. C. CRAV

